

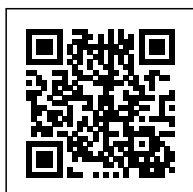

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VI. volební období

895/0

Návrh poslanců Radka Johna, Kateřiny Klasnové, Víta Bárty, Michala Babáka, Jany Drastichové, Petra Skokana, Otto Chaloupky a Jiřího Štětiny na vydání zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

Zástupce předkladatele: John R. a další
Doručeno poslancům: 17. ledna 2013 v 13:01

ZÁKON

ze dne 2013,

kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád a zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona občanský soudní řád

Čl. I

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění zákona 36/1967 Sb., 158/1969 Sb., 49/1973 Sb., 20/1975 Sb., 133/1982 Sb., 180/1990 Sb., 328/1991 Sb., 519/1991 Sb., 263/1992 Sb., 24/1993 Sb., 171/1993 Sb., 283/1993 Sb., 117/1994 Sb., 152/1994 Sb., 216/1994 Sb., 84/1995 Sb., 118/1995 Sb., 238/1995 Sb., 118/1995 Sb., 160/1995 Sb., 238/1995 Sb., 247/1995 Sb., 31/1996 Sb., 142/1996 Sb., 269/1996 Sb., 202/1997 Sb., 227/1997 Sb., 15/1998 Sb., 91/1998 Sb., 165/1998 Sb., 326/1999 Sb., 2/2000 Sb., 46/2000 Sb., 360/1999 Sb., 27/2000 Sb., 105/2000 Sb., 130/2000 Sb., 204/2000 Sb., 227/2000 Sb., 370/2000 Sb., (část) 30/2000 Sb., 155/2000 Sb., 220/2000 Sb., 367/2000 Sb., 370/2000 Sb., 120/2001 Sb., 137/2001 Sb., 231/2001 Sb., 271/2001 Sb., 451/2001 Sb., 491/2001 Sb., 501/2001 Sb., 317/2001 Sb., 202/2002 Sb., 226/2002 Sb., 276/2001 Sb., 151/2002 Sb., 320/2002 Sb., 476/2002 Sb., 88/2003 Sb., 120/2004 Sb., 153/2004 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 340/2004 Sb., 436/2004 Sb., 555/2004 Sb. (část), 628/2004 Sb., 554/2004 Sb., 555/2004 Sb., 59/2005 Sb., 170/2005 Sb., 216/2005 Sb., 205/2005 Sb., 342/2005 Sb., 377/2005 Sb., 383/2005 Sb., 501/2004 Sb., 413/2005 Sb., 56/2006 Sb., 79/2006 Sb., (část), 57/2006 Sb., 79/2006 Sb., 113/2006 Sb., 133/2006 Sb., 216/2006 Sb., 233/2006 Sb., 134/2006 Sb., 115/2006 Sb., 308/2006 Sb., 315/2006 Sb., 112/2006 Sb., 135/2006 Sb., 264/2006 Sb., 308/2006 Sb. (část) 296/2007 Sb., 104/2008 Sb., 123/2008 Sb., 126/2008 Sb., 259/2008 Sb., 295/2008 Sb., 384/2008 Sb., 189/2006 Sb., 129/2008 Sb., 274/2008 Sb., 305/2008 Sb., 7/2009 Sb., (část) 7/2009 Sb., 218/2009 Sb., 198/2009 Sb., 285/2009 Sb., 286/2009 Sb., 420/2009 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 347/2010 Sb., 409/2010 Sb., 69/2011 Sb., 48/2010 Sb., 139/2011 Sb., 188/2011 Sb., 186/2011 Sb., 218/2011 Sb., 355/2011 Sb., 364/2011 Sb.,

420/2011 Sb., 470/2011 Sb., 167/2012 Sb., 202/2012 Sb., 334/2012 Sb., 147/2012 Sb., 396/2012 Sb., 399/2012 Sb., 401/2012 Sb., 404/2012 Sb., 369/2012 Sb., 267/2006 Sb., 309/2002 Sb., 458/2011 Sb. a zákona č. 396/2012 Sb. (část) se mění takto:

1. V § 30 se doplní odstavec (3), který zní:

„(3) Účastníku, jenž se domáhá majetkových nároků, které uplatnil v adhesním řízení v trestním řízení, v němž rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb., došlo k amnestování odsouzeného (odsouzených) nebo k zastavení trestního řízení před právní mocí rozsudku, přidělí předseda senátu na požádání advokáta jako bezplatnou právní pomoc na celou dobu řízení.“

2. V § 75b odstavec 3 se doplňuje písmeno h), které zní:

„h) slouží-li předběžné opatření k zajištění majetkových nároků poškozeného, do jehož práv bylo jakkoli zasazeno rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb.“

3. V § 138 se doplňuje odstavec (4), který zní:

„(4) Žalobci, do jejichž majetkových práv bylo jakkoli zasazeno rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb., jsou zproštěni soudních poplatků.“

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o soudních poplatcích

Čl. II

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění zákona č. 271/1992 Sb., 273/1994 Sb., 36/1995 Sb., 118/1995 Sb., 160/1995 Sb., 151/1997 Sb., 209/1997 Sb., 227/1997 Sb., 103/2000 Sb., 155/2000 Sb., 241/2000 Sb., 255/2000 Sb., 451/2001 Sb., 151/2002 Sb. (část), 151/2002 Sb., 192/2003 Sb., 555/2004 Sb., 628/2004 Sb., 357/2005 Sb., 72/2006 Sb., 115/2006 Sb., 112/2006 Sb., 159/2006 Sb., 296/2007 Sb., 216/2008 Sb., 123/2008 Sb., 189/2006 Sb., 7/2009 Sb., 217/2009 Sb., 281/2009 Sb., 427/2010 Sb., 218/2011 Sb., 303/2011 Sb., 218/2011 Sb. (část), 19/2012 Sb., 202/2012 Sb., 457/2011 Sb., 396/2012 Sb., 404/2012 Sb. a zákona č. 458/2011 Sb. se mění takto:

1. V § 11 se doplňuje odstavec (7), který zní:

„(7) Od poplatku se dále osvobozuje řízení, v němž se žalobce domáhá majetkových nároků, uplatněných v adhesním řízení trestního řízení, zasazeného rozhodnutím prezidenta republiky“

o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb. Pokud žalobce poplatek již zaplatil, má nárok na jeho vrácení. “

ČÁST TŘETÍ

SPOLEČNÁ ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Čl. III

1. Ustanovení tohoto právního předpisu se vztahují také na řízení, která byla zahájena před nabytím jeho účinnosti, v nichž se žalobci domáhají majetkových nároků uplatněných v adhezním řízení trestního řízení zasaženého rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb..
2. Tento právní předpis nabývá účinnost dnem uveřejnění ve Sbírce zákonů.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

A. Důvody navrhované úpravy ve vztahu k platnému právnímu stavu

Předkladatelé si uvědomují, že rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb. a jeho provedení přineslo újmu možná až desetitisícům poškozených.

Nejcitelněji byli zasaženi poškození z trestních řízení, která v souladu s ustanovením článku II – „Zastavení trestního stíhání“ byla zastavena před dosažením právní moci soudního rozhodnutí o vině a trestu a rozhodnutí v adhesním řízení. Jsou v obtížné situaci, protože se nedočkali výroku o vině a o nároku na odškodnění. Kdyby řízení skončilo pravomocným rozsudkem s odkázáním s nároky na náhradu škody do civilního řízení, těžili by z ustanovení § 135 odst.1 zák. č. 99/1963 sb. občanského soudního řádu, které zavazuje civilní soudy k respektování rozhodnutí v trestním řízení. Za daných okolností ale budou nuceni vymáhat své nároky u civilního soudu úplně od počátku.

Práva poškozených v pravomocně ukončených amnestovaných trestních řízeních, jejichž nárok na náhradu škody byl soudem potvrzen, nejsou zdánlivě amnestií dotčena, neboť výroky o odškodnění zůstávají v platnosti. Ve skutečnosti naději na získání přiznaného odškodnění snižuje skutečnost, že odsouzenému nyní nebude hrozit přeměna podmíněného trestu v nepodmíněný, pokud se na konci zkušební lhůty prokáže, že nenahradil ani část přisouzené škody. Mimo to je třeba počítat s tím, že část amnestovaných si bude z neznalosti určitě myslet, že se amnestie vztahuje i na výrok o náhradě škody. Bude tak nutné na nich plnění vymáhat.

Poškození, jimž byla takto amnestií způsobena újma, budou muset použít služeb advokátů, platit soudní poplatky, popř. složit jistinu. Mnozí by se pro nedostatek finančních prostředků a z důvodu bezradnosti ve věcech civilního řízení svých nároků vzdali.

Amnestie přináší státu úsporu finančních prostředků. Bylo by nespravedlivé, aby byla vyvážena újmou poškozených.

Předkladatelé proto navrhují, aby účastníkům, kteří se domáhají majetkových nároků, které uplatnil v adhesním řízení v trestním řízení, v němž rozhodnutím prezidenta republiky o

amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb., došlo k amnestování odsouzeného (odsouzených) nebo k zastavení trestního řízení před právní mocí rozsudku, přidělil předseda senátu na požádání advokáta jako bezplatnou právní pomoc na celou dobu řízení. Dále je navrhováno, aby žalobci, kterým bylo zasaženo do jeho majetkových práv amnestií prezidenta republiky, byli zproštěni soudních poplatků.

B. Soulad s ústavním pořádkem a s mezinárodními smlouvami podle čl. 10 Ústavy

Předložený návrh zákona předpokládá přijetí předložené novely ústavního zákona, na kterou navazuje.

Návrh ústavního zákona neodporuje ani žádné mezinárodní smlouvě, jíž je ČR vázána ani právu EU.

C. Předpokládaný dopad na státní rozpočet a na ostatní veřejné rozpočty:

Navrhovaná úprava nevyvolává vyšší požadavky na výdaje státního rozpočtu, než by byla výše výdajů, které by musely být z rozpočtu vydány v případě, že by amnestie nebyla vyhlášena, na probíhající trestní řízení, jichž se amnestie dotkla.

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na rozpočty krajů a obcí.

D. Předpokládaný dopad na rovnost mužů a žen:

Navrhovaná právní úprava nemá žádný dopad na rovnost mužů a žen.

Zvláštní část

K části první:

Bod 1: Pokud o to požádá, je účastníkovi přidělen advokát jako bezplatná právní pomoc v případech, kdy se domáhá majetkových nároků, které uplatnil v adhesním řízení v trestním řízení, v němž došlo k amnestování odsouzeného nebo k zastavení trestního řízení.

Bod 2: Navrhovatel, který se domáhá předběžného opatření k zajištění majetkových nároků, které uplatnil v adhesním řízení v trestním řízení, v němž došlo k amnestování odsouzeného nebo k zastavení trestního řízení v důsledku amnestie, se osvobozuje od povinnosti složit jistotu k zajištění náhrady škody.

Bod 3: Dochází k odpuštění soudních poplatků, pokud bylo žalobci zasaženo do práv amnestií prezidenta republiky.

K části druhé:

Bod 1: Dochází k odpuštění soudních poplatků, pokud bylo žalobci zasaženo do práv amnestií prezidenta republiky. Pokud již žalobce poplatky uhradil, má právo na jejich vrácení.

K části třetí:

Bod 1: Tento zákon se vztahuje také na řízení, která byla zahájena před nabytím jeho účinnosti.

V Praze dne 15. ledna 2013

Radek John v. r.

Kateřina Klasnová v. r.

Vít Bárta v. r.

Michal Babák v. r.

Jana Drastichová v. r.

Petr Skokan v. r.

Otto Chaloupka v. r.

Jiří Štětina v. r.

Vyznačené změny:

Změna zákona č. 99/1963 občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů:

§ 30

- (1) Účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků ([§ 138](#)), předseda senátu ustanoví na jeho žádost zástupce, jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů. O tom, že může tuto žádost podat, je předseda senátu povinen účastníka poučit.
- (2) Vyžaduje-li to ochrana zájmů účastníka nebo jde-li o ustanovení zástupce pro řízení, v němž je povinné zastoupení advokátem (notářem), ustanoví mu předseda senátu v případě uvedeném v [odstavci 1](#) zástupce z řad advokátů.

(3) Účastníku, jenž se domáhá majetkových nároků, které uplatnil v adhesním řízení v trestním řízení, v němž rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb., došlo k amnestování odsouzeného (odsouzených) nebo k zastavení trestního řízení před právní mocí rozsudku, přidělí předseda senátu na požádání advokáta jako bezplatnou právní pomoc na celou dobu řízení.

§ 75b

- (1) K zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, je navrhovatel povinen složit nejpozději ve stejný den, kdy podal u soudu návrh na nařízení předběžného opatření, jistotu ve výši 10 000 Kč a v obchodních věcech ve výši 50 000 Kč. Dospěje-li předseda senátu k závěru, že složená jistota zjevně nepostačuje k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by vznikla předběžným opatřením, vyzve navrhovatele bezodkladně, aby do 3 dnů složil doplatek jistoty ve výši, kterou stanoví s přihlédnutím k okolnostem případu. Podalo-li návrh na předběžné opatření více navrhovatelů, jsou povinni jistotu a doplatek jistoty složit společně a nerozdílně.
- (2) Nebude-li jistota podle [odstavce 1](#) složena, předseda senátu návrh na předběžné opatření odmítne.
- (3) Odstavce 1 a 2 neplatí,
 - a) jde-li o předběžné opatření podle [§ 76a](#) a [76b](#);
 - b) jde-li o předběžné opatření pro řízení, které může soud zahájit i bez návrhu;
 - c) jde-li o předběžné opatření ve věci výživného;
 - d) jde-li o předběžné opatření ve věci pracovní;
 - e) jde-li o předběžné opatření ve věci náhrady škody na zdraví;
 - f) osvědčí-li navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření, že jsou u něj splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků ([§ 138](#));

g) je-li tu nebezpečí z prodlení, v jehož důsledku by mohla navrhovateli vzniknout újma, a navrhovatel spolu s návrhem na nařízení předběžného opatření osvědčí, že jistotu bez své viny nemohl složit.

h) slouží-li předběžné opatření k zajištění majetkových nároků poškozeného, do jehož práv bylo jakkoli zasazeno rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb.

(4) Byl-li návrh na nařízení předběžného opatření pravomocným usnesením soudu prvního stupně zamítnut, byl-li tento návrh pravomocně odmítnut nebo bylo-li řízení o tomto návrhu pravomocně zastaveno, soud složenou jistotu vrátí. V případě, že soud nařídil předběžné opatření, bude jistota vrácena, jestliže marně uplynula lhůta k žalobě podle [§ 77a odst. 2](#) nebo jestliže nabylo právní moci rozhodnutí soudu o žalobě podané podle [§ 77a odst. 2](#) a z tohoto rozhodnutí vyplývá, že jistota nebude použita k uspokojení práva na náhradu škody nebo jiné újmy.

§ 138

(1) Na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.

(2) Přiznané osvobození předseda senátu kdykoli za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.

(3) Byl-li účastníkovi osvobozenému od soudních poplatků ustanoven zástupce, vztahuje se osvobození v rozsahu, v jakém bylo přiznáno, i na hotové výdaje zástupce a na odměnu za zastupování.

(4) Žalobci, do jejichž majetkových práv bylo jakkoli zasazeno rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb., jsou zproštěni soudních poplatků.

Změna zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů:

§ 11

(1) Od poplatku se osvobozují řízení ve věcech

a) opatrovnických, péče soudu o nezletilé, osvojení a povolení uzavřít manželství,

b) důchodového pojištění (zabezpečení), příplatku k důchodu, zvláštního příspěvku k důchodu, nemocenského pojištění, státní sociální podpory, pojistného na veřejné zdravotní pojištění, sociální péče, pomoci v hmotné nouzi a státních dávek,

c) vzájemné vyživovací povinnosti rodičů a dětí,

d) vyslovení přípustnosti převzetí nebo držení v ústavu zdravotnické péče,

e) dědických v prvním stupni řízení,

- f) způsobilosti k právním úkonům, poručenských a určení, zda je třeba souhlasu rodičů dítěte k jeho osvojení,
 - g) obchodního rejstříku, týká-li se zápis fyzické nebo právnické osoby, jejíž úpadek nebo hrozící úpadek se řeší v insolvenčním řízení, v němž již bylo vydáno rozhodnutí o úpadku,
 - h) volebních,
 - i) kompetenčních žalob,
 - j) návrhů na určení lhůty k provedení procesního úkonu^{2b)},
 - k) výmazu podnikatele z obchodního rejstříku,
 - l) náhrady škody nebo jiné újmy způsobené při výkonu veřejné moci nezákonným rozhodnutím, rozhodnutím o vazbě, trestu nebo ochranném opatření nebo nesprávným úředním postupem.
- (2) Od poplatku se osvobozují
- a) Česká republika a státní fondy,
 - b) územní samosprávné celky v případech, kdy se spor týká výkonu státní správy, který je na ně přenesen,
 - c) navrhovatel v řízení o určení výživného včetně jeho zvýšení, nejde-li o vzájemnou vyživovací povinnost rodičů a dětí,
 - d) navrhovatel v řízení o náhradu škody na zdraví včetně náhrady škody na věcech vzniklé v souvislosti s ublížením na zdraví a náhrady nákladů léčení,
 - e) navrhovatel v řízení o náhradu škody z pracovního úrazu a nemoci z povolání,
 - f) neprovdaná matka v řízení o příspěvek na výživu a úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a slehnutím,
 - g) navrhovatel v řízení o určení rodičovství, s výjimkou navrhovatele v řízení o popření rodičovství,
 - h) diplomatická zastupitelství cizích států a delegovaní diplomatictí zástupci, konzulové z povolání a další osoby, jsou-li státními příslušníky cizích států, požívající podle mezinárodního práva³⁾ výsady a imunity, je-li zaručena vzájemnost a nejde-li o poplatné úkony prováděné v osobním zájmu nebo k osobnímu prospěchu těchto osob,
 - i) cizinec v řízení ve věcech mezinárodní ochrany, dočasné ochrany, rozhodnutí o správním vyhoštění, rozhodnutí o zajištění, rozhodnutí o prodloužení zajištění, jakož i jiných rozhodnutí, jejichž důsledkem je omezení osobní svobody cizince, a v řízení o propuštění cizince ze zajištění,
 - j) navrhovatel v řízení o vydání věci nebo uplatnění nároku podle zvláštních předpisů⁴⁾, je-li v těchto předpisech zakotven nárok na osvobození,
 - k) navrhovatel, který uplatňuje nároky podle zákona o mimosoudních rehabilitacích^{4a)},
 - l) navrhovatel v řízení o poskytnutí peněžité pomoci obětem trestné činnosti,
 - m) navrhovatel zápisu nadace nebo nadačního fondu do nadačního rejstříku a nadace nebo nadační fond ve věcech nadačního rejstříku,
 - n) navrhovatel zápisu obecně prospěšné společnosti do rejstříku obecně prospěšných společností a obecně prospěšné společnosti ve věcech rejstříku obecně prospěšných společností,
 - o) společenství vlastníků jednotek^{3a)} ve věcech rejstříku společenství vlastníků jednotek,
 - p) cizí státy včetně jejich orgánů, je-li zaručena vzájemnost,
 - q) insolvenční správce nebo dlužník s dispozičními oprávněními v řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do majetkové podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku,
 - r) dlužník a insolvenční správce v insolvenčním řízení,
 - s) navrhovatel nařízení předběžného opatření podle § 76b občanského soudního řádu,

t) navrhovatel v řízení o náhradě škody nebo nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, který byl pravomocným odsuzujícím rozhodnutím v trestním řízení se svým nárokem nebo v jeho zbytku odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

(3) Osvobození podle odstavců 1 a 2 se vztahuje, s výjimkou dědického řízení, i na řízení

- a) o návrhu na nařízení předběžného opatření,
- b) před odvolacím soudem,
- c) o povolení obnovy,
- d) o žalobě pro zmatečnost,
- e) před dovolacím soudem,
- f) o kasační stížnosti,
- g) o výkon rozhodnutí,
- h) exekuční.

(4) Od poplatku se osvobozují také řízení před odvolacím soudem a řízení před dovolacím soudem, jde-li o řízení o výkon rozhodnutí a o exekuční řízení^{2a)}.

(5) Osvobození podle odstavce 1 písm. g) a osvobození podle odstavce 2 se vztahuje i na poplatky za úkony. Od poplatku se dále osvobozuje sepsání návrhu ve věci péče soudu o nezletilé, návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí o výživném pro nezletilé děti a pomoc soudu před nařízením výkonu rozhodnutí, jde-li o vymáhání výživného pro nezletilé děti.

(6) Od poplatku se dále osvobozuje řízení podle položky 11 odst. 1 písm. c) sazebníku zahájené v důsledku přírodní živelní pohromy na území České republiky a úkony uvedené v položkách 28, 29, 30, 31, 33 a 34 sazebníku, pokud jsou navrhovány v důsledku přírodní živelní pohromy na území České republiky.

(7) Od poplatku se dále osvobozuje řízení, v němž se žalobce domáhá majetkových nároků, uplatněných v adhesním řízení trestního řízení, zasaženého rozhodnutím prezidenta republiky o amnestii ze dne 1. ledna 2013 č.1/2013 Sb. Pokud žalobce poplatek již zaplatil, má nárok na jeho vrácení.